

Әдістемелік кепілдемелердің титульді  
беті және нұсқаулардың, әдістемелік  
кепілдемелердің, әдістемелік нұсқаулар



Форма  
Ф СО ПГУ 7.18.3/37

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Есептеу техникасы және бағдарламалау кафедрасы

## **КЕПІЛДЕМЕЛЕРМЕН ЖӘНЕ ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР**

Жасанды интеллект жүйелері пәні бойынша  
050704 – Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтама білім беру  
мамандықтары студенттеріне арналған

Павлодар

Әдістемелік кепілдемелердің титульді  
беті және нұсқаулардың, әдістемелік  
кепілдемелердің, әдістемелік нұсқаулар



Форма  
Ф СО ПГУ 7.18.3/37

## **БЕКІТЕМІН**

Оқу ісі жөніндегі проректор

\_\_\_\_\_ Н.Э.Пфейфер

«\_\_» \_\_\_\_\_ 2010 ж.

Құрастырғандар: аға оқытушы Исабеков Ж.Б. \_\_\_\_\_

## **КЕПІЛДЕМЕЛЕРМЕН ЖӘНЕ ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР**

Есептеу техникасы және бағдарламалау кафедрасы

«Жасанды интеллект жүйелері» пәні бойынша  
050704 – Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтама білім беру  
мамандықтары студенттеріне арналған

Кафедраның отырысында қарастырылған

«\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ ж. № \_\_ хаттама

Кафедра меңгерушісі \_\_\_\_\_ О.Г. Потапенко

Факультеттің әдістемелік кеңесінде құпталған

«\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ ж. № \_\_\_\_\_ хаттама

ӘК төрайымы \_\_\_\_\_ Ж.Г. Муканова

### **келісілген**

Факультет деканы \_\_\_\_\_ Ж.К. Нурбекова

«\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ ж.

### **ОӘҚЖЖБ келісілген**

ОӘҚЖЖБ бастығы \_\_\_\_\_ А. А. Варакута

«\_\_» \_\_\_\_\_ 2010 ж.

### **1 Тақырып. Жасанды интеллекттің базалық түсініктер**

Терминология. Жасанды интеллекттің философиялық аспектілердің (мәселелері жүзеге асырудың мүмкіндігі, қауіпсіздік, пайдалылық). Жасанды интеллекттің дамуы.

### **2 Тақырып. Жасанды интеллекттік жүйенің архитектурасы мен негізгі құрастыру бөлімдері**

Жасанды интеллектуалды жүйені құрастырудың (логикалық, структуралық, эволюциялық, имитациялық) түрлі амалдары мен білім әдісінің ұсынылуы. Ыңғай мәліметтермен қысқаша танысу. Көмекші жүйелер (Қатаң дарламалау, модельдеу, идентификациялау, көрермендік және дыбыстық бейнелерді айыру) және олардың жасанды интеллектуалды жүйедегі алатын орны.

### **3 Тақырып. Идентификация бейнелер жүйесін анықтау**

Бейне түсінігі. Бейне анықтау жағдайын үйрету. Геометриялық және құрастыру амалы. Ықшам гипотизасы. Үйрету және өзін-өзі үйрету. Адаптация және үйрету.

### **4 Тақырып. Жобалау интеллектік жүйелерге жасанды интеллектуалды әдісін қолдану**

Басқару жүйелеріндегі ЭЕМ-ң сыртқы және ортақ жадының интеллектуализация жолдары.

## **Ұсынылатын әдебиеттер тізімі**

### **Негізгі әдебиет**

1. Гаврилова Т.А., Хорошевский В.Ф. Базы знаний интеллектуальных систем Уч. - СПб: Питер, 2000.
2. Люгер Дж.Ф. Искусственный интеллект Стратегии и методы решения сложных проблем (Изд. 4-е). - К,М,СПб: Вильямс, 2003
3. Представление и использование знаний/Под ред. Х. Уэно, М. Исидзука. Пер. с японского.- М.: Мир, 1989. -268 с.
4. Гаскаров Д.В. ВТ Интеллектуальные информ. системы Уч.д/вузов. - М: Высшая Школа, 2003
5. Петров С. В. Графовые грамматики и автоматы (обзор // АиТ. 1978. № 7.)
6. Дубинин. В. Н., Зинкин С. А. Язык и система спецификации, верификации и имитационного моделирования иерархически структурированных вычислительных и дискретных систем. Пенза: Пенз. политехн. ин-т. 1987. РФАП БССР; Инв. № 00499.
7. Питврсоп, Дж. Теория сетей Петри и моделирование систем. М.: Мир, 1984.

8. Miller S. W; Collins M. W. Toward a reference model of mass storage systems // 7th IEEE Symp. mass. Storage Syst. Tucson. 1985.

9. Burike H. Attributed programmed graph grammars and their application to schematic diagram interpretation // IEEE Trans. Pattern analysis and Mach. Intelligence. 1982. V. 4. № 6.

10. Gorton /., Kerridge J; Jervis B. Simulating microprocessor system using OCCAN and network of transputes // IEEE. Proc. 1989. V. 136. № 1.

#### **Қосымша әдебиет**

11. Поспелов Д. А. Ситуационное управление: теория и практика. -М.: Наука, 1986.- 256 с.

12. Функционально-ориентированные процессоры/Водяхо А. И., Смолов В. Б., Плюснин В. У., Пузанков Д. В., Л.: Машиностроение, 1988.

13. Литвак Б.Г. Экспертная информация: методы получения и анализа. - М.: Наука, 1982.

14. Логика и компьютер: Моделирование рассуждений и проверка правильности программ. - М.: Наука, 1990.

15. Экспертные системы: Принципы работы и применения. - М.: Наука, 1987

16. Венда В.Ф. Системы гибридного интеллекта: Эволюция, психология, информатика. – М.: Машиностроение, 1990.

17. Геловани В.А., Башлыков А.А., Бритков В.Б. и др. Интеллектуальные системы поддержки принятия решений в нештатных ситуациях с использованием информации о состоянии природной среды - М: Эдиториал УРСС, 2001

18. Глушков В.М. Кибернетика: Вопросы теории и практики. - М.: Наука, 1986.

19. Грановская Р.М., Березная И.Я. Интуиция и искусственный интеллект. - Л.: ЛГУ, 1991.